

KIRJALLINEN KYSYMYS 211/2010 vp

Designhuumeiden sääntelyn kehittäminen

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen huumemarkkinoille on reilun vuoden ajan tehnyt tuloaan MDPV-niminen aineyhdiste. Lääkelaitoksen mukaan aine voidaan koostumuksensa mukaan rinnastaa reseptilääkevalmisteksi, koska se ei sisällä kansainvälisen yleissopimuksen huumausaineluetteloon. Katukaupassa "aakkosiksi" kutsuttu aine on huumeiden välittäjien ja käyttäjien keskuudessa erittäin suosittua, koska se koetaan vaikutuksiltaan samankaltaiseksi amfetamiinin kanssa. Välittäjien keskuudessa se on suosittu halvan hankintahinnan ja lievän rangaistavuuden vuoksi. Aine saa aikaan stimuloivan ja euforisen vaikutuksen, ja amfetamiinin tapaan se vähentää unen tarvetta. Vaikutus kestää amfetamiinia lyhyemmän ajan, noin 3—6 tuntia. Viimeisen vuoden aikana MDVP-nimistä aineyhdistettä on löytenyt kuolleista huumeiden käyttäjistä ruumiinavausten yhteydessä.

Huumekaupassa on vuodesta 2004 lähtien aika ajoin esiintynyt GBL- ja GHB-nimisiä aineyhdisteitä, joista jälkimmäinen on luokiteltu huumausaineeksi. GHB:n vaikutus on annoksesta riippuen joko hyvää oloa tuottava euforisoiva tai väsyttävä. GBL:stä voidaan suhteellisen yksinkertaisen kemiallisen prosessin avulla valmistaa GHB:tä. GBL aiheuttaa 70 kg:n painoisella ihmisellä 0,7 ml:n annoksena lihasten relaksaatiota, noin 2 ml:n annoksena euforiaa tai väsymystä ja yli 3,5 ml:n annoksina kouristuksia ja hengityslamaa.

Aineita myydään sekä käytetään katu- ja ravintolaolosuhteissa, ja niiden käyttö johtaa helposti myrkytyksiin ja tajuttomuuteen. Aineiden käyttöön liittyy virheellisen annostelun vuoksi

hengenvaara, joka korostuu alkoholin ja muiden keskushermostoon vaikuttavien aineiden yhteisvaikutuksesta käyttäjälle tuntemattomalla tavalla.

Suomen lainsäädännössä rajankäyntiä käydään siitä, luokitellaanko designaine huumausaineeksi vai lääkeaineeksi. Viimeksi mainittujen laiton kauppa on selkeästi lievemmin rangaistavaa, mistä johtuu jatkuva kilpajuoksu lakimuu-
tosten ja uusien huumavien aineyhdisteiden kehittämisen kesken. Tämän vuoksi tulisi olla mahdollisuus kansallisesti säädellä uusien markkinoille tulevien aineiden rangaistavuudesta ns. odotushuonelailla. Tällä tarkoitetaan sitä, että kansallisella lainsäädännöllä olisi nopea kyky reagoida markkinoille tuleviin uusiin huumausaineisiin, ennen kuin ne saadaan sisällytettyä kansainvälisten yleissopimuksen huumausaineluetteloon.

Korkeita voittoja tavoittelevien rikollisryhmittymien tavoitteena on tuoda huumemarkkinoille aineita tai aineyhdisteitä, joita ei lainsäädännössä luokitella huumausaineiksi mutta joiden vaikutus on samankaltainen. Käytännössä aineyhdisteet ovat kemiallisesti hyvin lähellä huumausaineiksi luokiteltavia aineita. Designhuumeiden kaupankäynnistä on tullut taloudellisesti rikollisille merkittävä tulonlähde. Asia on vakava ja vaatii pikaisia lainsäädännön muutoksia.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että
Suomeen saadaan mahdollisimman no-*

*peasti asianmukainen designhuumeita
koskeva lainsäädäntö?*

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2010

Juha Hakola /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Juha Hakolan /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 211/2010 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että Suomeen saadaan mahdollisimman nopeasti asianmukainen designhuumeita koskeva lainsäädäntö?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Aineiden luokittelussa huumausaineiksi nojautaan kansainvälisiin sopimuksiin. Valvonnallisesti ongelmallisia ovat uudet sopimuksiin sisältyvät, lähinnä synteettiset aineet (ns. designhuumeet), joilla on psykoaktiivisia vaikutuksia ja joita hankitaan ja tuodaan Suomeen huumautumistarkoituksessa.

Euroopassa tuotetaan huomattava määrä ns. designhuumeita, joita myös viedään laajamittaisesti muualle maailmaan. Näille aineille on ominaista nopea markkinoille tulo ja joissakin tapauksissa myös nopea katoaminen markkinoilta. Euroopan unionissa hyväksyttiin 1997 järjestelmä, jolla luotiin ns. designhuumeiden seuranta- ja valvontajärjestelmä, koska YK:n yleissopimusten mukainen uusien aineiden valvontaan ottaminen tapahtuu verrattain hitaasti. Luodun järjestelmän mukaan EU-maiden viranomaiset seu-

raavat uusien aineiden markkinoille tuloa, markkinoita, käyttöä ja haittoja ja raportoivat tästä EU:n huumeaseurantakeskukselle. Suomessa EU:n ns. early warning -järjestelmän kansallinen yhteyspiste on sijoitettu Terveiden ja hyvinvoinnin laitokseen, johon mm. poliisi ja tulli ilmoittavat havaituista uusista huumeina käytettävistä aineista. Tarvittaessa EU:n neuvostossa tehdään päätös siitä, että uusi aine otetaan huumausainevalvontaan EU-maissa.

Vaikutustensa perusteella designhuumeet täyttävät yleensä lääkelaissa säädetyn lääkkeen määritelmän, joten aineiden maahantuontiin on voitu puuttua lääkelainsäädännön kautta. Lääkelain mukaan tällaisten aineiden valmistus, tuonti, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen on rangaistavaa. Lääkelakia ei kuitenkaan voida soveltaa kaikkiin designhuumeisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön johtamassa poikkihallinnollisessa huumeepoliittisessa koordinaatioryhmässä seurataan huumausaineoloja ja valmistellaan uusia toimenpiteitä huumausainepolitiikan suuntaamiseksi. Uusien designhuumeiden aiheuttamista ongelmista ollaan hyvin tietoisia. Mahdollisuuksia nopeuttaa uusien huumautumistarkoituksessa käytettävien aineiden valvontaan ottamista selvitetään, minkä pohjalta ryhdytään tarvittaessa lainsäädännöllisiin toimiin, joita voisivat mahdollisesti olla huumausainelain täydentäminen tai erillislain säätäminen.

Helsingissä 9 päivänä huhtikuuta 2010

Peruspalveluministeri Paula Risikko

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 211/2010 rd undertecknat av riksdagsledamot Juha Hakola /saml:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att Finland ska få en adekvat lagstiftning för designdroger så snart som möjligt?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Vid klassificeringen av ämnen som narkotika stöder man sig på internationella överenskommelser. Problematiske i kontrollhänseende är de nya, främst syntetiska droger (s.k. designdroger), som inte finns upptagna i konventionerna, som har psykoaktiva effekter, och som skaffas och införs till Finland för att användas i drogsyfte.

I Europa produceras en avsevärd mängd s.k. designdroger, som även förs ut till den övriga världen i stor omfattning. Det utmärkande för dessa ämnen är att de snabbt dyker upp på marknaden och i vissa fall även försvinner snabbt från marknaden. Europeiska unionen godkände 1997 ett system för en gemensam åtgärd om informationsbyte, riskbedömning och kontroll av syntetiska droger, eftersom det räcker rätt länge för ett nytt ämne att bli föremål för kontroll enligt FN:s konventioner. Enligt detta system ska myndigheterna i EU-länderna följa upp de nya ämnen som dyker upp på marknaderna, deras olika markna-

der, användning och risker, samt rapportera om detta till Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk. I Finland finns den nationella kontaktpunkten för EU:s system för tidig varning inom Institutet för hälsa och välfärd, till vilket bl.a. polisen och tullen anmäler de upptäckter av nya ämnen som används i drogsyfte. Vid behov beslutar Europeiska rådet att ett ämne ska omfattas av narkotikakontrollen i EU-länderna.

På grund av de effekter som designdrogerna har uppfyller de vanligtvis definitionen på läkemedel enligt läkemedelslagen, och därför har man genom läkemedelslagstiftningen kunnat ingripa mot importen av dessa ämnen. Enligt läkemedelslagen är det straffbart att tillverka, importera, förvara och sälja dessa ämnen, samt att överlåta dessa ämnen till förbrukning. Det går dock inte att tillämpa läkemedelslagen på alla designdroger.

Den narkotikapolitiska koordineringsgrupp som består av olika myndigheter och som leds av social- och hälsovårdsministeriet följer upp narkotikasituationen och utarbetar nya åtgärder för att fastställa riktningen för narkotikapolitiken. Man är mycket medveten om de problem som de nya designdrogerna förorsakar. Möjligheterna att påskynda att nya ämnen som används i drogsyfte blir föremål för kontroll utreds och på basis av utredningen vidtas behövliga lagstiftningsåtgärder. Sådana åtgärder kunde vara att komplettera narkotikalagen eller stifta en särskild lag.

Helsingfors den 9 april 2010

Omsorgsminister Paula Risikko